

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun, Nicolae Craiu,

Victor Burduh,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursului ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2020, declarat de avocatul Serghei Șteliman, în numele inculpatului

Godoroja Ion, condamnat

anterior prin:

1) xxxx;

2) xxxx.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 30.01.2020 – 07.02.2020,
instanța de apel: 03.03.2020 – 10.06.2020,
instanța de recurs: 25.08.2020 – 17.11.2020.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 07 februarie 2020, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Godoroja Ion a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal la **1 an și 5 luni** închisoare.

Conform art. 85 alin. (1) Cod penal, pentru cumul de sentințe, prin adăugirea parțială a pedepsei fixate potrivit sentinței Judecătoriei Orhei din 30.09.2019, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 1 an și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, începând din 07.02.2020, cu includerea perioadei arestării preventive de la 11.01.2020 până la 07.02.2020.

În temeiul art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, s-a stabilit că inculpatul a fost deținut pe o perioadă de 27 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO, fiindu-i redusă pedeapsa cu 54 zile.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Efimov B., însă în privința lui hotărârile judecătorești nu sunt contestate.

2. Instanța de fond a constatat că la 09 ianuarie 2020, inculpatul Godoroja I., prin coautorat, în urma înțelegerii prealabile cu Efimov B., cu scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, repartizând din timp rolurile între ei, au realizat planul întocmit după cum urmează. La 09 ianuarie 2020, în jurul orei 19.20, aflându-se în strada V. Lupu, din mun. Orhei, intenționat, din interes de profit, observând-o pe Ursachi T., care se deplasa pe str. V. Lupu și care ținea în mână o geantă, având scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, au urmărit-o până pe str. Orheiul Vechi, mun. Orhei, unde deplasându-se cu pas grăbit pe lângă ultima, Efimov B. i-a sustras în mod deschis geanta pe care o ținea în mână, în care se afla un telefon mobil de model „Samsung G3”, cu carcasă de culoare albă, în valoare de 2500 lei, un telefon mobil de model „Samsung G5”, cu carcasă de culoare neagră, în care se afla cartela SIM:xxxxx în valoare de 3000 lei, mijloace bănești în sumă de 24.800 lei, un portmoneu în care se afla valută străină - 200 dolari SUA, echivalentul a 3446 lei și 100 Euro, echivalentul a 1917 lei. În acest timp, Godoroja I. se afla în preajma locului comiterii sustragerii deschise, cu scopul de a-l preveni pe Efimov B. despre apariția oricărui obstacol. După deposedarea victimei de bunurile nominalizate, inculpații au împărțit între ei bunurile sustrase, folosindu-se de acestea după bunul plac, cauzând părții vătămate Ursachi T., o daună materială în proporții considerabile, în sumă totală de 35.663 lei.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vinovăția și probele administrate în cadrul urmăririi penale, solicitând examinarea cauzei în procedură simplificată.

Astfel, acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 187 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal, care cuprinde în totalitate faptele săvârșite de acesta, inclusiv potrivit agravantelor - faptă săvârșită de două persoane și cauzarea de daune în proporții considerabile.

La stabilirea pedepsei, instanța a reținut că, inculpatul a comis infracțiunea la vârsta de 18 ani, art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal, prevede pedepse cu închisoare de la 5 la 7 ani cu (sau fără) amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale, iar potrivit art. 70 alin. (3¹) Cod penal, la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime.

Conform art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

Deci, noile limite ale pedepsei cu închisoare, prin aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3¹) Cod penal și reducerea maximului pedepsei cu o treime, constituie de la **3 luni** până la 4 ani și 8 luni.

În condițiile aplicării prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, în coroborare cu art. 70 alin. (3¹) Cod penal, prin reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă minime și maxime sub formă de închisoare, noile limite sunt de la **3 luni** până la 3 ani 1 lună și 10 zile.

Pe lângă aceasta, în privința inculpatului au fost stabilite circumstanțe atenuante - căința sinceră, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru,

comiterea infracțiunii la vârsta de 18 ani, și *circumstanțe agravante - caracteristica negativă, săvârșirea infracțiunii de către persoana care anterior a fost judecat pentru infracțiuni similare, comiterea faptei în stare de ebrietate și prin orice formă de participatie.*

Totodată, prin sentința Judecătoreiei Orhei din 30.09.2019, inculpatul a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c) și d) Cod penal la 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității, iar potrivit certificatului eliberat de Biroul de probațiune Orhei, până în prezent nu a executat pedeapsa respectivă.

Potrivit art. 85 alin. (1) Cod penal, dacă, după pronunțarea sentinței, dar înainte de executarea completă a pedepsei, condamnatul a săvârșit o nouă infracțiune, instanța de judecată adaugă, în întregime sau parțial, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară.

Conform art. 87 alin. (1) Cod penal, la cumularea diferitelor pedepse principale aplicate în cazul unui cumul de sentințe, unei zile de închisoare îi corespund 4 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, astfel că, pedeapsa sub formă de 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității în mărime, stabilită prin sentința din 30.09.2019, urmează a fi înlocuită cu 40 zile închisoare.

Astfel, potrivit art. 85 alin. (1) Cod penal, inculpatului urmează a-i fi stabilită pedeapsa definitivă de 1 an și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, reieșind din faptul că inculpatul se caracterizează negativ, este predispus la comiterea infracțiunilor, fiind acuzat de comiterea unei infracțiuni grave, contra patrimoniului, este inoportună aplicarea prevederilor art. 90 sau 90¹ Cod penal, sub aspectul suspendării sau suspendării parțiale a executării pedepsei cu închisoare.

De asemenea, instanța a statuat că, conform art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din CEDO, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

În acest sens, apărarea a solicitat constatarea faptului că prevenitul Godoroja I. a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO în Penitenciarul nr.17 Rezina, cu reducerea pedepsei aplicate în privința lui și calculată o zi de arest preventiv ca două zile de închisoare, începând cu arestarea din 14.01.2020 și până la pronunțarea sentinței.

Reprezentantul Penitenciarului nr. 17 Rezina, Portarescu I. a solicitat respingerea cererii, deoarece potrivit raportului prezentat de administrația instituției penitenciare, inculpatul se deține în Penitenciarul nr. 17 Rezina de la 17.01.2020 până în prezent, și anume la 17.01.2020 – s-a deținut în celula 86, unde suprafața totală este de 34,80 m², suprafața locuibilă – 31,74 m², preconizate 7 locuri a câte 4 m², și de la 17.01.2020 până în prezent, în celula nr. 66, unde suprafața totală este de 39,00 m², suprafața locuibilă – 37,37 m², preconizate 9 locuri a câte 4 m². În perioada vizată, Penitenciarul nr. 17-Rezina nu ducea o evidență zilnică referitoare la numărul deținuților din fiecare celulă, precum și numărul paturilor din acestea. Condițiile de detenție pentru deținutul Godoroja I. au corespuns minimului necesar conform condițiilor izolatorului de urmărire penală. Deținutul Godoroja I. n-a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant pe timpul deținerii în

Penitenciarul nr. 17-Rezina, fiindu-i acordat acestuia minimul de condiții a executării detenției.

Însă, administrația Penitenciarul nr. 17 Rezina a prezentat o informație generală cu privire la condițiile de detenție ale inculpatului, iar sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare, împrejurări în care se atestă că dificultățile cu care s-a confruntat inculpatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.17, începând din 11.01.2020 până în prezent, adică 27 zile, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art. 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Astfel, pentru aflarea în condiții precare de detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina, în calitate de prevenit pe o perioadă de 27 zile, inculpatului urmează a-i fi redusă pedeapsa cu două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv, adică cu 54 de zile, în temeiul art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală.

3. Procurorul în Procuratura raionului Orhei, Victoria Burlacu, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa pe art. 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, cu aplicarea art. 70 alin. (3¹) Cod penal și 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, de 3 ani și 1 lună închisoare, iar în baza art. 85 Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa definitivă de 3 ani și 2 luni închisoare.

Apelanta a invocat că, instanța de fond nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute la art. 75 Cod penal, și anume, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Potrivit art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod.

Ori, inculpatul a fost condamnat pentru comiterea unei infracțiuni grave, care se pedepsește cu închisoare de la 5 la 7 ani, se caracterizează negativ, nu a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune, anterior a fost în conflict cu legea penală, prin sentința Judecătorei Orhei din 11.07.2019 fiind încetat procesul penal de învinuirea lui în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, în legătură cu retragerea plângerii prealabile, iar prin sentința Judecătorei Orhei, din 30.09.2019 a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, la 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Mai mult, fapta comisă de inculpat prezintă pericol sporit pentru societate, având în vedere frecvența ridicată a infracțiunilor similare care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, iar pentru a fi atins scopul legii penale urmează a se interveni mai prompt, cu aplicarea unor pedepse echitabile, pentru ca inculpatul, precum și alte persoane, să-și facă concluziile de rigoare, pentru a nu fi admise pe viitor săvârșirea unor astfel de infracțiuni.

Totodată, inculpatul este învinuit de comiterea intenționată a unei infracțiuni grave, prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal, ca jaful, încălcare care a cauzat daune în proporții considerabile părții vătămate.

3. A declarat apel și avocatul Serghei Șteliman, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, de 4 luni închisoare, cu aplicarea prevederilor art. 90 sau 90¹ Cod penal, cu constatarea faptului detenției inculpatului în condiții contrare cerințelor art. 3 al CEDO și după 07.02.2020, până la data pronunțării deciziei instanței de apel, reducându-i termenul pedepsei.

Apelantul a indicat că instanța de fond nu a reținut în calitate de circumstanță atenuantă faptul că inculpatul a colaborat activ cu organul de urmărire penală și a contribuit la descoperirea unei infracțiuni comise în grup, iar recunoașterea vinei la faza de urmărire penală a rămas fără apreciere juridică.

La fel, instanța de fond a omis că inculpatul a fost condamnat anterior pentru săvârșirea infracțiunilor când era minor și nu urmau a fi luate în considerație la stabilirea pedepsei.

În același timp, art. 79 Cod penal prevede că faptul comiterii infracțiunii de către o persoană ce a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 ani este o circumstanță excepțională, însă instanța de fond nu a considerat această circumstanță drept una excepțională, ci doar ca una atenuantă.

Pe lângă aceasta, instanța de apel urmează să soluționeze chestiunea privind reducerea pedepsei inculpatului în legătură cu încălcarea dreptului la detenție în condiții garantate de art. 3 din CEDO.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2020, apelul avocatului a fost respins, ca nefondat.

Apelul procurorul a fost admis, casată sentința parțial și pronunță o nouă hotărâre.

Lui Godoroja Ion, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 3 ani și 1 lună închisoare.

În temeiul art. 85 alin. (1) Cod penal, pentru cumul de sentințe, prin adăugirea parțială la pedeapsa aplicată, partea neexecutată a pedepsei stabilită prin sentința Judecătorei Orhei din 30.09.2019, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 3 ani și 2 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 90¹ alin. (1) Cod penal, prima perioadă de 1 an și 7 luni închisoare urmând a fi executată în penitenciar de tip semiînchis, iar restul pedepsei de 1 an și 7 luni se suspendă condiționat *pe o perioadă de probațiune de 2 ani*.

De la Godoroja Ion *s-a încasat în beneficiul părții vătămate Ursachi T. prejudiciul material în mărime de 9971 lei*.

Termenul de executare a pedepsei cu închisoare pentru inculpatul Godoroja Ion de calculat din data pronunțării prezentei decizii, cu includerea în termenul de pedeapsă, perioada aflării în stare de reținere și arest preventiv de la 11.01.2020 până la 07.02.2020 și perioada executată a pedepsei cu închisoarea de la 07.02.2020 până în prezent.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că la individualizarea pedepsei, instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 6, 7, 61, 75 Cod penal.

Astfel, sancțiunea art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal prevede pedeapsa cu închisoare de la 5 la 7 ani cu sau fără amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale.

Potrivit art. 70 alin. (3¹) Cod penal, la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime.

Deci, maximul pedepsei de 7 ani prevăzut la art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal se va reduce cu o treime și va constitui 4 ani și 8 luni.

Conform art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

Deoarece, inculpatul a acceptat examinarea cauzei în procedura prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală, el beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzută la art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal.

Astfel, limita maximă va constitui 3 ani și 1 lună închisoare, iar limita minimă va coborî până la **3 luni** închisoare.

Totodată, inculpatul a săvârșit infracțiunea având antecedente penale nestinse pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, și în privința acestuia se reține circumstanța agravantă prevăzută la art. 77 alin. (1) lit. a) Cod penal - săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză.

În același timp, *instanța de fond eronat a reținut în sarcina inculpatului circumstanța agravantă - caracteristica negativă, săvârșirea infracțiunii prin orice formă de participare și săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate.*

Caracteristica negativă nu se regăsește în art. 77 Cod penal ca circumstanță agravantă, iar alin. (2) prescrie că dacă o circumstanță este prevăzută în calitate de semn calificativ respectiv, ea nu poate fi concomitent considerată ca circumstanță agravantă.

Inculpatul a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. 2 lit. b) și f) Cod penal, fiindu-i incriminat și semnul calificativ comiterea infracțiunii de două sau mai multe persoane, împrejurări în care instanța de fond nu era în drept să considere comiterea infracțiunii în participare ca o circumstanță agravantă, aceasta constituind elementul calificativ al infracțiunii incriminate.

Pe lângă aceasta, prin rechizitoriu, inculpatului nu i s-a incriminat ca circumstanță agravantă comiterea infracțiunii în stare de ebrietate, astfel că reținerea acestui fapt ca circumstanță agravantă constituie o depășire de către instanță a limitelor acuzării.

Potrivit art. 78 alin. (4) Cod penal, în caz de concurs al circumstanțelor agravante și celor atenuante, coborârea pedepsei până la minimul sau ridicarea ei până la maximul prevăzut la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod nu este obligatorie.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a ținut cont că inculpatul a comis o infracțiune gravă, anterior fost atras la răspundere penală și nu și-a făcut concluziile

de rigoare, că la 15.01.2018 a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b), 90 Cod penal la 1 an închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 1 an, prin sentința Judecătorei Orhei din 11.06.2019, procesul penal în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal a fost încetat în legătură cu împăcarea părților, prin sentința Judecătorei Orhei din 30.09.2019 a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal la 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității, că se caracterizează negativ, are un comportament neadecvat în societate, a fost încasat prejudiciul material în mărime de 6000 lei și până la moment nu a întreprins nimic pentru a-l recupera cel puțin parțial, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă doar prin aplicarea unei pedepse de 3 ani și 1 lună închisoare.

Totodată, instanța de apel a remarcat că, este irelevantă afirmația apărării că instanța de fond a omis să aplice în privința inculpatului prevederile art. 79 Cod penal, ori, acesta a beneficiat de reducerea pedepsei cu închisoare până sub limita minimă prevăzută la art. 187 alin.(2) lit. b), f) Codul penal, astfel că aplicarea art. 79 Cod penal la caz nu mai este necesară.

La fel, sunt neîntemeiate și alegațiile apărării că inculpatul a colaborat activ cu organul de urmărire penală și a contribuit la descoperirea infracțiunii comise, fiind stabilit că infracțiunea săvârșită nu a fost descoperită datorită prezentării benevole la organul de poliție sau autodenunțării acestuia. Ori, martorul Gospodarenco V. a declarat că *”... a venit poliția ea a arătat filmările făcute de dânsa, după ce de la polițiști au primit niște poze la telefon unde l-a recunoscut pe Efimov B. și pe Godoroja I., l-a recunoscut din segmentele video a știrilor televizate care îl cunoaște că anterior venea la serviciu unde lucrează și presta lucrări de hamal”*. Astfel, organul de poliție cunoștea cine sunt autorii jafului săvârșit asupra lui Ursachi T. până la reținerea inculpatului. Mai mult, în momentul reținerii, asupra inculpatului au fost găsite mai multe lucruri care aparțineau părții vătămate, inclusiv pașaportul acesteia. Respectiv, faptul că inculpatul a recunoscut în aceste circumstanțe vina și a acceptat probele administrate de organul de urmărire penale a fost apreciat de instanța de fond la momentul acceptării cererii de examinare a cauzei în procedură simplificată și reducerea pedepsei în baza art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Potrivit art. 90¹ Cod penal, în cazul în care instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de personalitatea vinovatului, ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute întreaga pedeapsă cu închisoare în penitenciar, aceasta poate dispune suspendarea parțială a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând în hotărâre perioada de executare a pedepsei în închisoare și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă, precum și motivele condamnării cu suspendarea parțială a executării pedepsei. Prima parte a pedepsei se execută în penitenciar, iar restul pedepsei se suspendă.

Astfel, ținând cont de vârsta inculpatului, este rezonabil de a-i mai acorda o șansă de a păși pe calea corectării și reeducării fără a executa pe deplin pedeapsa cu închisoare, urmând a fi dispusă suspendarea parțială a acesteia.

Concomitent, instanța de apel a reținut că, apărarea a solicitat reducerea pedepsei aplicate inculpatului prin calcularea unei zile de detenție ca două zile de

închisoare, în baza art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, indicând că sentința nu a devenit definitivă, iar Godoroja I. până la moment nu are statut de condamnat.

Însă, începând cu data de 07.02.2020, când în privința lui Godoroja I. a fost pronunțată sentința de condamnare cu închisoare, acesta nu mai poate fi considerat ca fiind deținut în stare de arest preventiv și respectiv nu mai poate solicita reducerea pedepsei în baza art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală. Ori, **inculpatul** este în drept să depună în instanța de judecată competentă o plângere în temeiul art. 473² alin. (1) Cod procedură penală.

Pe lângă aceasta, în instanța de apel, **partea vătămată Ursachi T. a comunicat că a înaintat în instanța de fond acțiune civilă privind încasarea de la inculpat a prejudiciul material în sumă de 9971 lei și moral în mărime de 20.000 lei, care a fost însă restituită pe motiv că a fost depusă după încheierea cercetării judecătorești.**

Potrivit art. 221 alin. (1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești.

Ori, în cadrul urmăririi penale a fost stabilită cu certitudine mărimea prejudiciului cauzat părții vătămate Ursachi Tatiana prin acțiunile inculpaților, în sumă de 35.663 lei. Totodată, părții vătămate i-au fost restituite bunuri în valoare de 8692 lei, iar inculpatul Efimov B. i-a achitat prejudiciul material în mărime de 17.000 lei. Ursachi T. pretinde că inculpatul urmează să-i achite restul sumei, în mărime de 9971 lei.

Astfel, fiind stabilită cu certitudine mărimea prejudiciului material cauzat părții vătămate, urmează de a încasa de la Godoroja I. în beneficiul părții vătămate Ursachi T. prejudiciul material cauzat prin infracțiune în mărime de 9971 lei.

5. Avocatul Serghei Șteliman a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa de 4 luni închisoare, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, cu reducerea termenului pedepsei pe motivul detenției în condiții contrare art. 3 din CEDO, în perioada 11.02.2020 – 10.06.2020, cu eliberarea acestuia din detenție în legătură cu executarea integrală a pedepsei, iar acțiunea civilă să fie restituită fără examinare.

Recurentul a indicat că, instanța de apel a susținut poziția apărării că caracteristica negativă nu constituie circumstanță agravantă, iar comiterea infracțiunii prin participație de două sau mai multe persoane, fiind un element calificativ al infracțiunii prevăzute la art. 187 alin. (2) lit. b) Cod penal, nu poate fi apreciat concomitent și ca circumstanță agravantă.

Cu toate acestea, excluzând aceste două circumstanțe agravante, instanța de apel i-a aplicat inculpatului o pedeapsă mai gravă.

Totodată, instanțele au reținut în calitate de circumstanțe agravante faptul că la 15.01.2018, inculpatul a fost condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b), 90 Cod penal la 1 an, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de 1 an, prin sentința din 11.06.2019, procesul penal în privința acestuia, în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal a fost încetat în legătură cu împăcarea părților, iar prin

sentința din 30.09.2019, inculpatul a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c) Cod penal la 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

În același timp, instanțele au omis că la momentul comiterii infracțiunii, inculpatul a executat integral pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a pedepsei, perioada de probațiune stabilită prin sentința din 15.01.2018 fiind expirat. Astfel, inculpatul nu are antecedente penale pentru această infracțiune, iar condamnarea acestuia prin sentința din 15.01.2018 nu constituie circumstanță agravantă, în măsură să influențeze pedeapsa.

Potrivit art. 111 alin. (1) lit. a) Cod penal, se consideră ca neavând antecedente penale persoanele liberate de pedeapsă penală. Însă, instanța de apel, indicând că prin sentința din 11.06.2019, procesul penal a fost încetat în legătură cu împăcarea părților, nu era în drept să o rețină ca circumstanță agravantă.

Pe lângă aceasta, sentința din 11.06.2019 este contestată cu apel și la moment nu este în vigoare, instanța de apel nefiind în drept să se refere la aceasta.

Mai mult, infracțiunile pentru care inculpatul a fost anterior condamnat au fost comise în perioada minoratului și nu pot fi luate în considerație la stabilirea pedepsei.

La fel, instanța de apel eronat a indicat că în privința inculpatului nu sunt aplicabile prevederile art. 79 Cod penal, pe motiv că acesta a beneficiat de reducerea limitelor pedepsei conform art. 364¹ Cod de procedură penală.

Ori, art. 79 alin. (1) Cod penal prevede în calitate de circumstanță excepțională faptul comiterii infracțiunii de către o persoană ce a atins vârsta de 18 ani, însă nu a atins vârsta de 21 ani. Astfel, norma prevede facilități pentru inculpații cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 ani, indiferent de poziția adoptată de ei și de procedura de judecată aleasă, iar art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală prevede reducerea pedepsei pentru inculpații a căror cauză a fost examinată în procedură simplificată, indiferent de vârsta lor.

Totodată, la stabilirea pedepsei, instanța nu a ținut cont de rolul fiecărui inculpat la comiterea infracțiunii, individualizând pedeapsa contrar prevederilor art. 75 Cod penal, iar instanța de apel nu s-a expus asupra acestui argument invocat în cererea de apel.

Astfel, ținând cont de prevederile art. 70 alin. (3¹) Cod penal în coroborare cu art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, în prezența circumstanțelor atenuante și a circumstanței excepționale – vârsta inculpatului, instanța de apel i-a aplicat neîntemeiat și ilegal pedeapsa maximă posibilă cu 3 ani și 1 lună închisoare.

Pe lângă aceasta, art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală prevede reducerea pedepsei pentru inculpații care au fost deținuți în stare de arest în condiții contrare art. 3 din CEDO, calculându-se o zi de detenție ca 2 zile de închisoare.

Conform art. 65 alin. (2), (3) Cod de procedură penală, învinuitul în privința căruia cauza a fost expediată în judecată se numește inculpat, iar persoana în privința căreia sentința a devenit definitivă se numește condamnat, dacă sentința este de condamnare.

Deoarece, până la 10.06.2020, sentința în privința lui Godoroja I. nu era definitivă, acesta avea statut de inculpat și nu de condamnat, față de acesta fiind aplicabile prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală.

Conform art. 176 alin. (1) Cod de procedură penală, măsurile preventive pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței. La pronunțarea sentinței și până la rămânerea ei definitivă, instanța de fond este în drept să aplice sau să modifice măsura preventivă, inclusiv arestul. Prin urmare, concluzia instanței de apel că arestul ar putea fi aplicat doar până la pronunțarea sentinței de către instanța de fond este neîntemeiată, arestul fiind posibil de aplicat și odată cu pronunțarea sentinței, precum și de instanța de apel la judecarea apelului.

Detenția persoanei în condiții inumane sau degradante constituie o încălcare a art. 3 din CEDO, Republica Moldova fiind condamnată în repetate rânduri pentru condițiile de detenție din penitenciare. Pentru a evita astfel de condamnări, a fost prevăzut un mecanism național compensatoriu, inclusiv art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală. Deci, în situația când instanța internațională – CtEDO a constatat repetate încălcări ale dreptului fundamental de a nu fi supus unui tratament inuman sau degradant, această încălcare poate fi reparată în cauză.

În același timp, partea vătămată a depus acțiunea civilă după finalizarea cercetării judecătorești și susținerile verbale. Aceasta, fiind înștiințată legal despre data, ora și locul ședinței, nu s-a prezentat în fața instanței, nu a solicitat amânarea sau judecarea cauzei în lipsa ei. Deci, instanța de fond corect a dispus restituirea acțiunii civile fără examinare, explicându-i părții vătămate dreptul de a o depune în ordinea procedurii civile.

Prin urmare, instanța de apel ilegal a casat sentința instanței de fond în latura civilă și a admis acțiunea civilă, lipsind un apel în acest sens.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10), 15) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod

și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. În corespundere cu art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare. Potrivit art. 70 alin. (3¹) Cod penal, la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime. Conform art. 77 alin. (2) Cod penal, dacă circumstanțele menționate la alin.(1) sînt prevăzute la articolele corespunzătoare din Partea specială a prezentului cod în calitate de semne ale acestor componente de infracțiuni, ele nu pot fi concomitent considerate drept circumstanțe agravante.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*). În conformitate cu art.77 Cod penal, enumerarea circumstanțelor agravante are caracter exhaustiv. Pot fi recunoscute drept circumstanțe agravante numai acele împrejurări, care sunt strict prevăzute de lege, stabilite de organele de urmărire penală și incluse în conținutul rechizitoriului. În cazurile în care circumstanța ce agravează răspunderea penală (*art.77 Cod penal*) este indicată în dispozițiile articolului Părții speciale a Codului penal, ca semn al componentei infracțiunii, în conținutul variante-tip sau în conținutul variantelor agravate, ea nu poate fi luată în considerare la stabilirea pedepsei pentru această infracțiune (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 8 din 11.11.2013 Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepse penale, pct. 6., 7.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței (*pct. 1., 2. din decizie*), instanța de fond:

a) nu și-a argumentat în drept concluzia că, noua limită minimă a pedepsei care urmează a fi aplicată inculpatului este cea de **3 luni** închisoare, în consecință viciind și soluția privind aplicarea pedepsei în baza art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal de **1 an și 5 luni** închisoare, cât și în temeiul art. 85 Cod penal **de 1 an și 6 luni** închisoare.

Totodată, art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal prevede pedeapsa închisorii de la 5 la 7 ani. Reducerea consecutivă a limitei pedepsei maxime cu 1/3, inițial în temeiul art. 70 alin. (3¹), apoi în baza art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, denotă că minimul și maximul pedepsei noi constituie 3 ani și 1 lună închisoare. Ori, acest termen deja este sub limita minimă prevăzută de sancțiunea respectivă, adică de 5 ani închisoare;

b) a omis că circumstanțele agravante **comiterea faptei în stare de ebrietate** și **prin orice formă de participare**, nu au fost stabilite și imputate inculpatului prin rechizitoriu, ultima fiind contrară și prevederilor art. 77 alin. (2) Cod penal.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, fiind aplicate pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În corespundere cu art. 409 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces. În limitele prevederilor arătate în alin. (1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului. Potrivit art. 90¹ alin. (1) Cod penal, prima parte a pedepsei se execută în penitenciar, iar restul pedepsei se suspendă. Conform art. 65 alin. (3) pct. 1) Cod de procedură penală, persoana în privința căreia sentința a devenit definitivă se numește condamnat. În corespundere cu art. 466 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, hotărârea primei instanțe rămâne definitivă dacă apelul a fost respins. Potrivit art. 473² alin. (1), (3), (5) Cod de procedură penală, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit. Conform art. 385 alin. (4) și (5) Cod de procedură penală, dacă, în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări care au afectat grav drepturile inculpatului ce derivă din calitatea procesuală a inculpatului, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept compensare pentru aceste încălcări. În cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv. În corespundere cu art. 395 alin. (3) Cod de procedură penală, în toate cazurile, pedeapsa trebuie să fie precizată astfel încât la executarea sentinței să nu apară nici un fel de îndoieli cu privire la categoria și mărimea pedepsei stabilite de instanța de judecată. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) constatând că: „*limita maximă va constitui 3 ani și 1 lună închisoare, iar limita minimă va coborî până la 3 luni închisoare*”, a repetat erorile de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra;

b) situația în care a exclus circumstanțele agravante - *caracteristica negativă, comiterea faptei în stare de ebrietate, comiterea faptei prin orice formă de participație*, dar a stabilit noile limite ale pedepsei *de la 3 luni la 3 ani și 1 lună închisoare*, provoacă o neclaritate în abordarea criteriilor de individualizare a pedepsei aplicate în baza art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal;

c) soluția neclară și divergentă din dispozitiv că: „restul pedepsei de **1 an și 7 luni** se suspendă condiționat pe o perioadă de probațiune de **2 ani**” nu are suport legal. Ori, dispoziția art. 90¹ Cod penal nu prevede aplicarea unui termen concret de probațiune în raport cu restul pedepsei care se suspendă condiționat. Mai mult - pentru o perioadă de probațiune mai mare decât pedeapsa rămasă după cea executată în penitenciar;

d) nu a coroborat și argumentat soluționarea acțiunii civile și încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate Ursachi T. a prejudiciului material în sumă de 9971 lei cu prevederile art. 409 Cod de procedură penală, cât și cu faptul că partea vătămată nu a atacat în genere sentința, iar procurorul, în apelul declarat, nu a contestat sentința și în latura civilă;

e) concluzia sumară că: „*începând cu data de 07.02.2020, când în privința lui Godoroja I. a fost pronunțată sentința de condamnare cu închisoare, acesta nu mai poate fi considerat ca fiind deținut în stare de arest preventiv și respectiv nu mai poate solicita reducerea pedepsei în baza art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală. Ori, inculpatul este în drept să depună în instanța de judecată competentă o plângere în temeiul art. 473² alin. (1) Cod procedură penală*”, contravine prevederilor art. 65 alin. (3) pct. 1), 466, 385 alin. (4) și (5), 473²- 473⁴, Cod de procedură penală, conform căror, în cazul constatării încălcării drepturilor inculpatului privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept compensare pentru aceste încălcări.

Prin urmare, această competență se referă și la instanța de apel, în cadrul căreia, la faza judecării apelului declarat împotriva sentinței instanței de fond, inculpatul nu are statut de condamnat;

f) indicația sumară din dispozitiv că: „*Termenul de executare a pedepsei cu închisoare pentru inculpatul Godoroja Ion de calculat din data pronunțării prezentei decizii, cu includerea în termenul de pedeapsă, perioada aflării în stare de reținere și arest preventiv de la 11.01.2020 până la 07.02.2020 și perioada executată a pedepsei cu închisoarea de la 07.02.2020 până în prezent*”, este și neclară, deoarece nu a fost coroborată, sub nici o formă, cu cea din sentință că: „*Se constată că Godoroja Ion a fost deținut în Penitenciarul nr. 17 Rezina pe o perioadă continuă, de la 11.01.2020 până la 07.02.2020, în total 27 de zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO. În conformitate art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, ce reduce pedeapsa pentru Godoroja Ion pentru perioada de 27 zile, prin calcularea a 2 zile de închisoare pebtru 1 zi de arest preventiv, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 17 Rezina în calitate de prevenit, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO, adică cu 54 zile*”.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța

de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursul ordinar declarat de avocatul Serghei Șteliman, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2020, în privința inculpatului Godoroja Ion xxxx, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 04 decembrie 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Nicolae Craiu

Victor Burduh